

Prevalencija kroničnog vulgarnog pemfigusa

Jadranka Sokol,
Vladimira Barišić-Druško,
Mira Ileš-Peran i
Mira Margold-Bubalović

Pregled

UDK 616.527

Prispjelo: 26. ožujka 1987.

Odjel za kožne i spolne bolesti Opće bolnice Osijek

Autori su na osnovu pregledane dokumentacije hospitaliziranih bolesnika na Odjelu za kožne i spolne bolesti Opće bolnice u Osijeku prikazali učestalost kroničnog vulgarnog pemfigusa, u periodu od 1970 do 1985. godine.

Dobiveni rezultat, koji iznosi 0,526%, autori uspoređuju s postotkom oboljelih od drugih dermatoza koji su liječeni na Odjelu u istom periodu, te zaključuju da je kronični vulgarni pemfigus vrlo rijetka bolest.

Ključne riječi: Prevalencija, vulgarni pemfigus.

Pemphigus chronicus je autoimuna bolest kože i sluznica, karakterizirana stvaranjem mjehura i erozija. Podijeljena je u nekoliko varijanti (Pemphigus chr. vulgaris, vegetans, foliaceus, brasiliensis, seborrhoides)⁴ kojima je zajednički jedinstveni histološki nalaz — intraepidermalna, akantolitička bula. Točan patomehanizam bolesti nije u potpunosti jasan, no sigurno je da se IgG antitijelo veže na membranski antigen keratinocitoglykokaliksa, što oslobađanjem proteaza vodi akantolizi i stvaranju mjehurića.⁸

Klinički tok je složen, bolest progredira i recidivira, što otežava prognozu.

Ovim radom smo htjeli ustanoviti kolika je zastupljenost pemfigusa u ukupnom broju hospitaliziranih bolesnika na našem Odjelu u posljednjih 15 godina.

MATERIJAL I METODE

Pregledali smo 6460 povijesti bolesti hospitaliziranih bolesnika na Odjelu za kožne i spolne bolesti, Opće bolnice Osijek, u periodu od 1970. do 1985. godine, te smo izdvojili oboljele od kroničnog vulgarnog pemfigusa.

Bolesnike smo analizirali prema dobi u kojoj se pemfigus prvi puta pojavio, prema spolu i mjestu stanovanja na području slavonsko-baranjske regije, a dobiveni rezultat prevalencije pemfigusa usporedili smo sa prevalencijom drugih dermatoza na Odjelu u istom periodu.

REZULTATI

Rezultate smo prikazali tabelarno. Na **tablici 1.** vidimo da je u periodu od 1970. do 1985. godine na Odjelu za kožne i spolne bolesti Opće bolnice Osijek, od ukupnog broja hospitaliziranih (6460) 34 bilo liječeno pod dijagnozom kroničnog pemfigusa, a to iznosi 0,526%. U odnosu na spol, uočavamo znatno veći broj oboljelih žena (24) nego muškaraca (10).

Analizirali smo bolesnike po dobi u kojoj se pemfigus prvi puta pojavio, te smo dobivene rezultate prikazali na **tablici 2.**

Najčešće je zastupljena dobna skupina od 60—69 godina (10 bolesnika), a slijede dobne skupine od 70—79 godina (8 bolesnika), od 50—59 godina (5 bolesnika), od 40—49 godina (4 bolesnika), od 30—39 godina (3 bolesnika), od 80—89 godina (3 bolesnika), te od 90—99 godina (1 bolesnik). Do tridesete godine nema oboljelih. Na **tablici 3.** uspoređen je odnos učestalosti kroničnog vulgarnog pemfigusa u petnaestogodišnjem bolničkom materijalu sa drugim dermatozama: psorijaza, medikamentozni egzantem, hiposta-

zični ulkusi, dermatomikoze i ostale alergijske dermatoze.

Distribuciju bolesnika prema mjestu stanovanja na području slavonsko-baranjske regije prikazali smo na **slici 1.**

Odjelu za kožne i spolne bolesti Opće bolnice u Osijeku gravitiraju stanovnici sjeveroistočnog područja slavonsko-baranjske regije, tj. sa područja općina Osijek, Našice, Valpovo, Podravska Slatina, Beli Manastir, Vukovar, Vinkovci, Orahovica i Donji Miholjac, koje zajedno imaju 580.696 stanovnika. (Podatak prema zadnjem popisu stanovnika iz 1981. godine.) Sa područja općine Osijek koja broji 158.790 stanovnika (prema zadnjem popisu stanovnika iz 1981. godine) imamo najveći broj bolesnika (14), što se može objasniti činjenicom da su ti bolesnici uglavnom upućivani samo na naš Odjel, dok se za bolesnike drugih općina slavonsko-baranjske regije to ne može tvrditi.

RASPRAVA I ZAKLJUČCI

U dostupnoj literaturi postoje podaci pojedinih klinika o učestalosti kroničnog vulgarnog pemfigusa u kliničkom materijalu i ona je znatno ispod 1%, npr. London 0,32%, Prag 0,4%, Kopenhagen 0,7%, Hamburg 0,12%, Kiel 0,037%, Bratislava 0,114%, USA 0,003%.⁶

Na Odjelu za kožne i spolne bolesti u Osijeku liječeno je u posljednjih 15 godina ukupno 34 bolesnika pod dijagnozom kroničnog vulgarnog pemfigusa, a to je 0,526%, dakle također ispod 1%. Usporedbom ovog rezultata sa drugim dermatozama na Odjelu, kako je to prikazano na **tablici 3.**, zaista možemo tvrditi da je kronični vulgarni pemfigus vrlo rijetka dermatoza.

Prema Kogoj⁴ pemfigus je općenito bolest starijih ljudi i počinje obično krajem petog i početkom šestog desetljeća. Naši podaci pokazuju da je najčešće zastupljena dobna skupina od 60. do 69. godine (29,3%). Kogoj navodi da se bolest nešto češće javlja u žena. Na zagrebačkoj Dermatološkoj Klinici u godini 1963. i 1964. liječena su 32 bolesnika sa kroničnim pemfigusom. Od toga su bile 22 žene i 10 muškaraca.⁴ U našem materijalu također uočavamo veći broj oboljelih ženi (24) u odnosu na muškarce (10).

U literaturi postoje podaci o nešto većoj učestalosti pemfigusa u Židova. U Kaliforniji je provedeno jedno istraživanje, te je u Židova uočena veza između kroničnog pemfigusa i antigena HLA-DRW.⁷

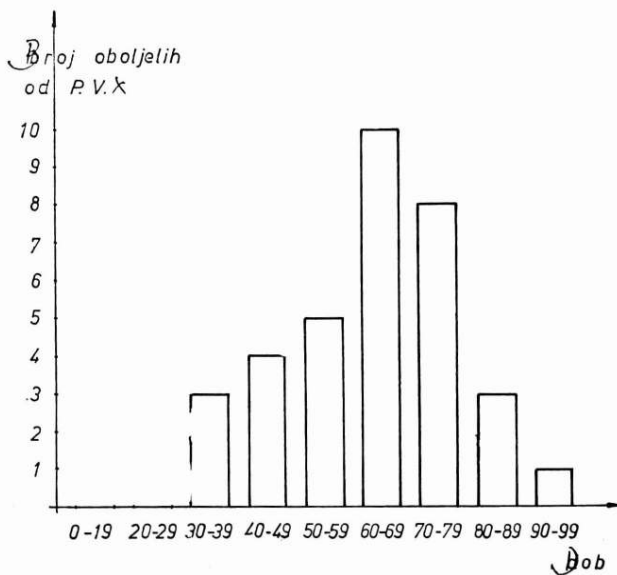
Postoje radovi pomoću kojih se nastojala utvrditi povezanost antigena HLA i pemfigusa. Vjerojatno

postoji povezanost pemfigusa i antigena HLA-B₁₃, no sigurna veza nije dokazana.⁷ Dijagnoza kroničnog pemfigusa može se postaviti na osnovu kliničke slike, a potvrditi pomoću patohistološkog pregleda ekscizata oboljele kože, Tzankovog testa, indirektno imunofluorescentne pretrage (Beutner i Jordan, 1964. godine)⁴ i direktne imunofluorescentne pretrage.³ Di-

TABLICA 1.
Pojava kroničnog vulgarnog pemfigusa u grupi od 6460 hospitaliziranih bolesnika kroz 15 godina, uz osvrt na spol

Godina	Ukupan broj hospitaliziranih bolesnika	Broj hospitaliziranih pod dijagnozom Pemfigus chr. vulgaris			%
		M	Z	Σ	
1970.	449	0	0	0	0
1971.	435	1	1	2	0,459
1972.	412	2	3	5	1,213
1973.	411	0	2	2	0,486
1974.	430	0	2	2	0,465
1975.	459	4	2	6	1,307
1976.	454	0	1	1	0,22
1977.	362	0	1	1	0,276
1978.	368	0	0	0	0
1979.	389	1	3	4	1,028
1980.	395	1	6	7	1,77
1981.	353	0	0	0	0
1982.	437	1	2	3	0,686
1983.	412	0	0	0	0
1984.	364	0	1	1	0,274
1985.	330	0	0	0	0
Ukupno	6460	10	24	34	0,526

TABLICA 2.
Broj oboljelih s obzirom na dob



TABLICA 3.
Odnos učestalosti kroničnog vulgarnog pemfigusa prema ostalim dermatozama u grupi od 6460 bolesnika, hospitaliziranih kroz 15 godina

Ukupan broj hospitaliziranih bolesnika u periodu od 15 godina	Pemfigus chr. vulgaris %	Psoriasis vulgaris %	Medikamentozni egzantemi %	Dermato-mycosae %	Ulcera cruris %	Ostale alergijske dermatoze %
6460	0,526	5,412	4,018	6,394	10,943	9,191



SLIKA 1.

Broj pacijenata prema mjestu stanovanja (općine)

rektni IF-test je pouzdan dijagnostički test koji postaje rano pozitivan, a indirektni IF-test može biti negativan u ranom stadiju bolesti i nije pouzdan u ocjeni težine bolesti.²

Mi smo dijagnozu kod svih bolesnika postavili na osnovu kliničke slike, Tzankovog testa, a od 1980-te godine i pomoću patohistološkog pregleda ekscizata bolesne kože, te indirektno IF-pretrage. (Kod sedam bolesnika dijagnoza je Pemphigus chr. seborrhoides, a kod jednog Pemphigus chr. vegetans).

Pemfigus je bolest koja pokazuje individualne varijacije, progresivnog je toka, a prognozu je teško postaviti. Na nešto povoljniji tok bolesti i pad smrtnosti utjecalo je uvođenje u terapiju najprije sistemskih kortikosteroida, a zatim citostatika (Imuran), soli zlata i plazmafereze.^{4,5} Prema podacima koje navodi Bystryn, do uvođenja sistemskih kortikosteroida u terapiju 50-tih godina smrtnost od pemfigusa iznosila je 73%, a nakon primjene kortikosteroida smanjila se na 29%.¹ Od 34 bolesnika koji su liječeni na našem Odjelu zbog pemfigusa u proteklih 15 godina, umrlo je 14. Svi su liječeni sistemskim kortikosteroidima. Najduži period od postavljanja dijagnoze do smrti iznosi 17 godina, najkraći 3 mjeseca, a prosječno taj period iznosi 3,1 godinu.

LITERATURA

1. Bystryn JC. Adjuvant Therapy of Pemphigus, Arch Dermatol 1984; 120(7):941-51.
2. Judd KP, Lever WF. Correlation of Antibodies in Skin and Serum With Disease Severity in Pemphigus, Arch Dermatol 1979; 115(4):428-32.
3. Kansky A. i suradnici. Kožne i spolne bolesti, Jugoslavenska medicinska naklada, Zagreb 1984; 165-9.
4. Kogoj F. Bolesti kože II, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1970; 823-39.
5. Lever WF, Schaumburg-Lever G. Treatment of Pemphigus Vulgaris: Results Obtained in 84 Patients Between 1961–1982, Arch Dermatol 1984; 120(1):44-7.
6. Mravunac N. Da li je Pemfigus vegetans rijetka varijanta kroničnog vulgarnog pemfigusa? (Prikaz slučaja), Acta Dermatol Jug 1975; 2:161-5.
7. Simon DG, Krutchkoff D, Kaslow RA, Zarbo R. Pemphigus in Hartford Country, Connecticut, From 1972-1977, Arch Dermatol 1980; 116(9):1035-7.
8. Steiner A. und Diem E. Pemphigus vulgaris — maligner Verlauf, Hautarzt 1986; 37(9):500-2.

Abstract

THE PREVALENCE OF PEMPHIGUS CHR. VULGARIS

Jadranka Sokol, Vladimira Barišić-Druško, Mira Ileš-Peran and Mira Margold-Bubalović

Department of Dermatology and Venerology
General Hospital Osijek

The authors evaluated the documents of all hospitalised patients at the Dermatology and Venerolo-

gy Department of the General Hospital Osijek treated during the period from 1970-1985. The results showed prevalence of Pemphigus chr. vulgaris of only 0.526%. It can be concluded that the prevalence of Pemphigus chr. vulgaris is very low, in comparison to other dermatoses treated at our Department within the same period.

Key words: General Hospital Osijek, Pamphigus chr. vulgaris, prevalence

Received: March 26, 1987